

List Przewodniczącego KEP do Metropolity Astany w 90. rocznicę deportacji Polaków do Kazachstanu

20.6.2026 - | Konferencja Episkopatu Polski

Ekscelencjo, Najdostojniejszy Księżę Arcybiskupie, Pragnę na ręce Księdza Arcybiskupa przekazać serdeczne pozdrowienia oraz wyrazy uznania wszystkim uczestnikom uroczystości zgromadzonym w Narodowym Sanktuarium w Oziornoje z okazji odsłonięcia pomnika wdzięczności Polaków dla Narodu Kazachskiego.

Jak dobrze wiemy, dziewięćdziesiąt lat temu władze sowieckie przeprowadziły pierwszą masową deportację ludności polskiej. Ta zbrodnicza akcja dotknęła Polaków zamieszkujących ziemie, które w wyniku dramatycznych wydarzeń II wojny światowej znalazły się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Dziesiątki tysięcy naszych rodaków zostały przymusowo wywiezione i osiedlone na surowych stepach Kazachstanu, gdzie przyszło im zmagać się z niezwykle trudnymi warunkami życia.

Trudno dziś w pełni wyobrazić sobie, co oznaczała dla tych ludzi decyzja o deportacji. Historycy opisują tamte wydarzenia w następujący sposób: „W celu rozmieszczenia deportowanych wyodrębniono na stepie 43 punkty, tzw. toczki, z których każdy został oznaczony białym w ziemię słupkiem z numerem. Na miejscu zapewniono jedynie podstawowe źródła wody, np. studnie. Wszelkie ziemianki i inne schronienia deportowani musieli budować samodzielnie. Niektórzy pierwszą zimę przetrwali w wojskowych namiotach. Wielu nie przeżyło podróży, wielu – pierwszych miesięcy w nowym miejscu, a tysiące innych zostały zamordowane przez Sowietów w latach 1937-1938 podczas tzw. operacji polskiej NKWD”.

Przywołane świadectwo pozwala lepiej zrozumieć ogrom cierpienia, jakiego doświadczyli nasi rodacy. W obliczu głodu, chorób, skrajnie trudnych warunków klimatycznych i nieustannego poczucia zagrożenia wielu z nich ocaliło życie dzięki solidarności, życzliwości i pomocy okazywanej przez mieszkańców Kazachstanu. Dlatego pamięć o tych wydarzeniach pozostaje nie tylko wspomnieniem tragicznej historii, ale również świadectwem dobra, które potrafiło zwyciężyć nawet w najtrudniejszych okolicznościach.

Do dziś wielu Polaków mieszka w Kazachstanie. To właśnie do nich kieruję serdeczne pozdrowienia w imieniu Konferencji Episkopatu Polski, zapewniając o naszej pamięci, modlitwie i duchowej bliskości.

Niech dzisiejsza uroczystość będzie okazją do refleksji nad tym, jak Bóg działał pośród tragicznych wydarzeń historii i jak pomimo cierpień, których doświadczyli zesłańcy na kazachskich stepach, dobro potrafiło zwyciężać zło. Niech odsłonięcie pomnika wdzięczności Polaków dla Narodu Kazachskiego przypomina kolejnym pokoleniom, że człowiek zawsze jest wezwany do okazania pomocy, życzliwości i otwartości wobec bliźniego znajdującego się w potrzebie.

Ewangelia, którą głosimy i według której pragniemy żyć, przypomina nam słowa Chrystusa: „Byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie”. Niech pamięć o tych, którzy okazali miłosierdzie i bezinteresowną pomoc, oraz wdzięczność wobec nich nigdy nie zostaną zatarte przez upływ czasu. Niech Bóg bogaty w miłosierdzie wynagrodzi każdego, kto okazał dobro „jednemu z tych braci moich najmniejszych”.

Wszystkich uczestników dzisiejszej uroczystości zawierzam opiece Matki Bożej, Królowej Pokoju.

+ *Tadeusz Wojda SAC*
Arcybiskup Metropolita Gdański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Jego Ekscelencja
Ks. abp Tomasz Peta
Arcybiskup Metropolita Astany

<https://episkopat.pl/doc/248746.List-Przewodniczacego-KEP-do-Metropolity-Astany-w-90-rocznice>